

nameravajo z deleži nanovo pristopiti k temu društvu, plačati pristopnine po 1 K.

XII. občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ se je vršil dne 27. decembra t. l. v „Narodnem domu“ v Ljubljani ob precejšnji udeležbi svojih članov (80). Udeležilo se ga je učiteljstvo s Kranjskega, Štajerskega in Primorskega. Imetje znaša koncem leta 43.513 K 15 h, s Travnovo zapuščino pa okroglo 54.500 K. Velike važnosti je predlog tovariša Šege, da začne odbor čimprej misliti na zgradbo. Stavil je glede tega štiri resolucije, ki so bile po kratki debati enoglasno sprejete. — Natančno poročilo začnemo priobčevati prihodnjič.

Občni zbor „Deželnega slovenskega učiteljskega društva“ je bil dne 27. decembra t. l. v „Narodnem domu“ v Ljubljani, ki se ga je udeležilo okrog 100 učiteljic in učiteljev. Glavna točka je bilo poročilo tovariša Gärtnerja o gmotnem stanju kranjskega učiteljstva. Interesantno poročilo priobčimo doslovn.

Tretje glavno zborovanje „Slovenske Šolske Matice“ je bilo sklicano na dan 27. decembra t. l. popoldne ob 3. uri v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Udeležilo se ga je okrog 100 društvenic in društvenikov. Posebno zanimanje je provzročilo predavanje g. ravnatelja V. Bežka o prihodni pedagogiki. — Natančno poročilo priobčimo pozneje.

Pedagoško društvo. „Okrajna posojilnica“ v Krškem je zopet letos naklonila „Pedagoškemu društvu“ podporo 20 K, za kar se ji odbor tem potom najsrčneje zahvaljuje.

K. Humek, t. č. predsednik.

Štajersko.

Kozjansko učiteljsko društvo je 18. novembra prav svečano obhajalo 25letnico svojega obstanka. Ob 2. uri je prihitelo v šolsko poslopje v Kozjem brez male izjeme vse učiteljstvo vsega okraja, tov. Gajšek, častni član društva, iz brežiškega, gè. Kalšek iz šmarskega okraja in tov. Vimpolšek iz sosednje Hrvaške ter izredno mnogo gostov, da je predsednik Grmovšek pri otvoritvi zborovanja pozdravil 50 navzočih. Ko je predsednik izrazil svoje veselje na tako sijajni udeležbi in razložil pomen slavnosti, je prečital sledeče brzojavke:

Rajhenburg. Zadržan, kličem vrlému društvu: „Naprej do zmage!“
Jamšek.

Sevnica. K danajšnjemu slavlju presrečno čestitam!

Mešiček.

Trbovlje. V duhu z Vami! Spominjam se o priliki 25 letnice plodonosnega delovanja vrlega učit. društva za Kozjanski okraj. Društvo naj vedno deluje v duhu bratovske ljubezni v prid naroda in šole! Bog živi zbrane društvenike in cenjene goste!
Vodušek.

Videm. Sprejmite k Vaši lepi slavnosti naše najpresrečnejše čestitke! Krepko naprej do 50 letnice! Živeli!

Brežiško-Sevniško učit. društvo.

Velenje. Slava vztrajnemu društvu! Pozdrav vsem!

Ogradi, Kranjčič.

Častni član in nekdanji društveni predsednik Böhheim ter tov. Sotošek v Žetalah sta društvo pismeno pozdravila in mu čestitala.

Iz slavnostnega govora (E. Moric) posnemamo: „Kozj. učit. društvo, ustanovljeno spomladi l. 1881., je štel početkom 10 članov, od katerih jih 6 še živi, med njimi prvi predsednik Fr. Böhheim v Mariboru v pokoju. L. 1897. je pristopilo društvo k „Zavezi“, l. 1898. pa k štaj. „Lehrerbundu“. Razni govorniki so v teku obstanka društva obravnavali različna pedagoška, didaktičko-pedagoška vprašanja, vprašanja administrativne, gospodarske, organizacijske vsebine i. t. d.“

Po končanem zanimivem govoru je društveni moški zbor zapel „K petindvajsetletnici kozjanskega učit. društva“.

Ob 6. uri se je začel koncert z (rogaško-hrvaško) godbo, petjem in plesom, katerega se je udeležilo toliko sl. kozjanskega občinstva, da so bili prostori v gostilnici J. Kuželja prenapolnjeni.

Pot.—

Učiteljsko društvo za ptujski okraj ima svoj letni občni zbor v četrtek, dne 3. januarja 1907, ob pol 11. uri dopoldne v okoliški šoli po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. poročilo o glavnem zborovanju „Zaveze“. 4. poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. 5. Pregled društvenega računa za leto 1906. 7. Določitev knjig in časopisov, ki se imajo naročiti za letošnje leto. 7. Volitev novega odbora. 8. Slučajnosti.

Na prav obilno udeležbo vljudno vabi. Fr. Šorn,

t. č. podpredsednik.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer ima v četrtek, dne 3. prosinca, po pol 10. uri predpoldne v Franc Jožefovi šoli v Ljutomeru svoj občni zbor z navadnim dnevnim redom.

K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima v nedeljo, dne 6. januarja 1907, ob 10. uri dopoldne v šoli na Vidmu svoj občni zbor.

Vzporod: 1. Odobrenje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo predsednika o društvenem delovanju v preteklem letu. 4. Poročilo blagajničarke o gmotnem stanju društva za leto 1906 in pregled računa. 5. Poročilo učiteljskega zastopnika za brežiški okraj o njegovem delovanju v okrajnem šolskem svetu. 6. Iz šolske prakse. 7. Razni nasveti.

Obilne udeležbe pričakuje odbor.

Književnost in umetnost.

Hans Kirchsteiger: Pod spovednim pečatom. Roman. Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Etbin Kristan. Prva knjiga. 1907. Založništvo časopisa „Najprej!“ v Idriji. Str. 311. Cena 2 K 60 h. — Ta znameniti roman, ki je zbudil med Nemci največjo pozornost, imamo torej tudi v slovenskem prevodu, in nadejamo se, da ne bo pri nas človeka, ki bi se ne seznanil s tem velezanimivim spisom. Spisal ga je duhovnik, ki so mu razmere v duhovskem stanu, zlasti v višjih krogih tega stanu, predobro znane. Razmere in osebe, opisane v tem romanu se ujemajo tudi z našimi osebami in razmerami, zato je delo dvakrat zanimivo. Treba je samo poskrbeti, da pride knjiga med ljudstvo, da se mu odpro oči!

Politiški pregled.

* **Volilna reforma v gosposki zbornici.** 21. dan decembra 1906. leta ostane v zgodovini avstrijske notranje politike neizbrisno zapisan. Tega dne je namreč gosposka zbornica ob četrt na 12 uro ponoči sklenila generalno debato o volilni reformi, in ob 1/2 12 uri je ta zbornica v drugem in tretjem branju sprejela volilno reformo, kakor jo je sprejela glede volilnih okrožij poslanska zbornica. O premembi državnozbornskega volilnega reda pa si je pridržala toliko časa odobrenje, da poslanska zbornica sprejme „numerus clausus“.

* **Zasedanje državnega zbora** bo zaključeno s prestolnim govorom, nakar odide cesar v Prago, kjer ostane dlje časa.

* **Nova vojaška koncesija Madjarom.** Vojno ministristvo je odredilo, da se uvde madjarščina kot polkovni jezik v vse polke in oddelke na Ogrskem. Izvzeti so le štirje polki, v katerih so sami Slovani, oziroma Rumuni.

* **Ameriške finance.** Državni zakladničar Zedinjenih držav Shaw je predložil kongresu letno poročilo, ki pove, da so znašali dohodki v preteklem letu, ki se je zaključilo s 30. junijem, 762,386.904 dolarjev, izdatki pa 736,717.582 dolarjev, tako da je bilo prebitka 25,669.322 dolarjev, dočim je bilo v lanskem letu 23,004.228 dolarjev primanjklaja.

* **Vojna organizacija na Japonskem.** Japonsko ministristvo je sklenilo, postaviti v proračun leta 1907. kredit za vrnitev dveh divizij iz Mandžurije in Koreje in za ustanovitev dveh novih divizij. Obenem razglašla ministristvo, da se vojaška služba skrajša na dve leti.

* **Črna gora.** V narodni skupščini je stavila skupina 40 poslancev predlog, naj se prenese knezeva rezidenca iz Cetinja v Danilovgrad. Ta predlog je v resnici izraz narodne želje, zakaj Cetinje stoji popolnoma v strani vsega prometa, da bi moralo takoj propasti, ako se dvor in državni uradi preselijo drugam.

Vzdržuje se ta umetna rezidenca za drag denar davkoplačevalcev, ne da bi se moglo vkljub vsem žrtvam razviti v mestu pravo življenje in produktivno delo. V interesu Črne gore same bi bilo želeli, da dvor in vlada predlog sprejmeta ter da se prenese rezidenca iz mrtvega Cetinja v drugo mesto, ki so mu že od narave dani pogoji gospodarskega razvoja.

* **Nemčija.** Razpust državnega zbora je ves narod silno razburil. Vse stranke se gibljejo in pripravljajo za bodoče volitve. Vse čuti, da se je začel boj proti absolutizmu, boj proti dvorski kamarili, ki je dosedaj neomejeno vladala v državi. Čeprav se je navidezno držala konstitucionalnih oblik.

* **Francija.** Boj med cerkvijo in državo se je pričel. Cerkev stoji neupogljivo na svojem stališču ter se odločno brani priznati novi zakon. Vlada s svoje strani zahteva, da se mora vsak francoski državljani pokoriti v državi veljavnim zakonom. Ker je konkordat s papežem odpovedan, je vlada poslala poslanika papeževnega dvora čez mejo, vzela palačo nuncjature v svojo oskrbo in uradno konfiscirala vse listine, ki so bile tam zbrane. Klerikali so mislili, da bodo po 11. decembru nastale večje zmešnjave v deželi, to se pa ni zgodilo, ker je verski indiferentizem prevelik. Mislili so tudi, da bode nastala zaradi ločitve cerkve in države na Francoskem nova narodna cerkev, ki se bode popolnoma ločila od Rima. Tudi to se bo pač težko uresničilo. Večina škofov je že zapustila svoje palače, o katerih je državno oblastvo sestavilo inventar ter vse prevzelo v svojo oskrbo. Vatikan stoji trdno na svojem prepričanju, da se katoliška cerkev ne sme za nobeno ceno ukloniti zakonski naredbi, ki zahteva, naj se shodi vernikov v cerkvah smatrajo kot politični shodi. Vatikan trdi, da božja služba ni shod, ampak božja služba, ki se je mora vsak katoličan udeležiti. Tudi naredbi, da bi morala cerkev državnim oblastim naznaniti ime vsakoga, kogar hoče imenovati župnikom, se papež odločno upira, zato ni upanja, da bi se razpor med Rimom in republikansko vlado francosko kmalo ublažil.

* **Anglija.** Vojni minister je izdelal načrt o organizaciji narodne vojske, ki naj bi stopila na mesto sedanje vojske, obstoječe iz najetih, plačanih vojakov. Po teh načrtih bi trajala redna vojaška služba dve leti. Rekrutirala bi se po večini iz narodne vojske prostovoljcev.

Vestnik.

Smrtna kosa. V Studenicah tik Maribora je umrl dne 13. t. m. upokojeni učitelj Franc Snuderl. Bolehal je več let. Bil je navdušen za svoj rod, odkritega značaja, zaradi česa se mu je marsikaj podstavljalo od gotove nasprotne strani pod noge. Držal se je dobro, posebno sedaj v Studenicah, kjer je dokaj storil za probujo Slovencev. Dne 15. t. m. je bil tam jako slovesno pokopan. — Spavaj mirno!

Zaradi bolezni je dobil do 1. aprila dopust tovariš Iv. Malnarič, nadučitelj pri Sv. Križu na Dolenjskem.

V krajni šolski svet v Trnovem pri Ilirski Bistrici so bili izvoljeni 18. t. m. naslednji napredni možje: Ivan Urbančič mesar, Ivan Valenčič št. 11, oba iz Trnovega, dalje Anton Tomšič, župan, in Anton Znidaršič, tvorničar, oba iz Ilirske Bistrice, Aleksander Špelar iz Kosez, za namestnika Rudolf Valenčič in Albert Domladiš.

„Dogodbica brez — morale“. Prejeli smo in priobčujemo: Slavno uredništvo! „Učiteljski Tovariš“ z dne 21. grudnia t. l. je priobčil članek „Dogodbica brez — morale“. V tem članku je polno neresnic in je brez dvoma inšpiriran, da bi se netilo sovraštvo proti moji osebi. Dopisnik, ki se skriva pod agido „Lux“, je bil v marsičem napačno poučen, zakaj mene pri obravnavi zaradi razširjanja šole, ki se je vršila pred šolskim poslopljem, niti bilo ni, ker sem imel pouk. Tudi ni vse ljudstvo proti razširjitvi šole, ampak le nekateri, ki so res nekoliko ropotali proti moji osebi, kakor sem čul pozneje, največ pa to iz osebnega sovraštva do mene. O kakem nemiru po obravnavi pa nisem slišal. — Naj se tudi potrdi, da nisem jaz pisec omenjenega članka.*)

Franc Ks. Trošt, nadučitelj.

*) To potrjujemo!

Uredništvo.

Gregorčičeve ulice v Ljubljani. Ljubljanski občinski svet je prekrstil podaljšane Hilserjeve ulice v Gregorčičeve ulice.

Gregorčičeva knjižnica v Trstu. Trgovsko izobraževalno društvo v Trstu ustanovi ljudsko knjižnico pod imenom Simon Gregorčičeva knjižnica.

Ljudsko imetje. „Slovenska Zadruga“ piše: Te dni čitamo v nemških listih, da so angleški in za njimi nemški statistiki dognali, kako bogati so ljudje v nekaterih omikanih državah. Dognali so, da so baje Angleži najbogatejši; zakaj na Angleškem pride baje na enega človeka 6000 mark imetka, na Francoskem 5000 mark, v Zedinjenih državah v Ameriki 4700 mark, na Nemškem 3100 mark, v Italiji 2100 mark, v Avstriji tudi 2100 mark, na Ruskem pa le 1200 mark. Koliko je ta statistika vredna, o tem je težko soditi. Vendar si upamo soditi, da so morebiti glede Avstrije pravo zadeli. Če verjamemo tej statistiki, bi prišlo torej v naši državi na vsakega prebivalca imetja okroglo 2000 kron. Temu številu pritrudi pisec teh vrstic iz sledečih razlogov: On biva v okraju na Slovenskem, ki se utegne glede imetja med srednje v deželi in v Avstriji sploh prištevati, skoro 30 let in premissljuje že skoro 25 let premoženjske razmere prebivalstva tega okraja, primerjaje jih s premoženjskimi razmerami v nekaterih najboljših in zopet v nekaterih najslabših okrajih na Slovenskem. Ta sodnijski okraj (krški) ima okroglo petnajst tisoč ljudi. Bogatinov nima veliko, graščakov malo in drugih veleposestnikov ni skoro nič. Pisec pozna premoženjske razmere od kakih dvatisočsedemsto do tritisoč posestnikov in dosti več posestnikov v okraju ne bo. Ako jih je 3000, pride že na vsake 4 ljudi en posestnik. Od teh 3000 posestnikov premore menda le eden okroglo 2 milijona gld., 1 znabiti pol milijona 3 znabiti po 200.000 gld., 3 po 100.000 gld., 4 po 50.000 gld., 8 po 40.000 gld., 20 po 20.000 gld., 30 po 10.000 gld., 50 po 8.000 gld., 60 po 7.000 gld., 70 po 6.000 gld., 80 po 5.000 gld., 90 po 4.000 gld., 100 po 3.000 gld., 120 po 2.000 gld., 150 po 1000 gld., 200 po 900 gld., 300 po 800 gld., 400 po 700 gld., 500 po 600 gld., 600 po 400 gld. itd. (Vrednost imetja se pa vedno izpreminja; dandanes raste.) Čisto imetje pa ne bo znašalo od vseh teh ljudi čez 3.000.000 gld. Ako ne bi bila posestva zadolžena, bi znašala vrednost od 6 do 8 milijonov, tudi do 10 milijonov gld. Toda vknjiženi in ne vknjiženi dolgovi znašajo od 3—7 milijonov, kar bi se itak vse vsaj približno dognati dalo. — Zemljiške knjige, v katerih so dandanes večinoma zabeleženi le dolgovi denarnih zavodov, znana osebna posojila pri domačih zavodih in poznanje osebnih in krajevnih razmer — vse to in drugo so pomočki, s katerimi bi se dalo dognati kolikortoliko, kako stoje premoženjske razmere v posameznih vaseh in v celih okrajih.

Iz sej c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico z dne 10. in 12. decembra 1906. G. Vilhar Franc, učiteljski voditelj v Kronbergu, je dobil dopust do konca I. sem.; namestuje ga gđ. Olga Furlani. — V Puštalah pri Čepovanu se ustanovi ekspozitura, kadar se dobi primerno zemljišče za šolo. V Bukovici se ustanovi dvorazrednica. — S 1. jan. 1907 se pomaknejo v I. plačni razred gg. Križman Ign., nadučitelj v Dorobergu; Pavlin Leop., nadučitelj v Sovodnjah; učitelji: Leban Franc na Trnovem pri Gorici; Šušmelj Josip v Ravnici; Možina Ant. na Brjah; gđ. učiteljici Vergna Ida v Št. Andrežu; Krajinik Franja v Kanalu; v II. plačni razred gg. učitelji: Filipič Karel v Kalu; Caschia Jos. v Podgori; Plesničar Pavel in Bric Jos. v Bihembergu; Drogenik Jos. v Renčah; Gorjup Al. na Vrhu pri Kanalu; Zorn Franc v Vrtovinu; Kunc Iv. v Kalu; Likar Lad. v Ozeljšanu; učiteljice gđ. Plesničar Sof. v Sv. Križu; Fajgelj Cec. v Šempasu; Prinčič Olga v Cerovem; Strel Jadviga na Lokvah. — Potrdil se je sklep računna za l. 1905 in ustanovil preudarek za l. 1907. — Pooblastilo se je predsedništvo, naj vzame za mehanična pisarniška opravila okr. šol. sveta enega diurnista. — Po ogledu za šolo ponujanega zemljišča se v seji pomnoženega okr. šol. sveta sklene, ali se bo zidala šola v Lokavcu s stanovanjem ali brez njega. Enemu učitelju se je dalo 100 K podpore, drugemu se je dovolil predujem 150 K. Sklenilo se je priporočiti pri c. kr. dež. šol. svetu prošnjo nekega učitelja za odpust iz službe. Rešilo se je več prošenj in vlog zasebnega in krajnega pomena in dovolile so se razne naprave in poprave.

Legat za belgrajsko narodno gledališče. Belgrajski meščan Antonije Miljković je sporočil v svojem testamentu